

VOORSTEL

zaaknummer: 1358034
afdelingsnaam: Publiekszaken
steller: Karima El Kaouini
telefoonnummer 035 629 2434

onderwerp: Centraal stemmen tellen bij Tweede Kamerverkiezingen 2023

Voorstel

1. Een centrale stemopneming te organiseren tijdens de Tweede Kamerverkiezing op 22 november 2023 op, op basis van artikel N 1, lid 2, Kieswet.
2. Amrâth Hotel Lapershoek, Utrechtseweg 16 te Hilversum als locatie vast te stellen voor de centrale stemopneming.

Samenvatting

De wet [Nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen](#) leidt ertoe dat gemeenten een keuze moeten maken voor centrale stemopneming óf decentrale stemopneming.

Centrale stemopneming:

De stembureaus tellen op de avond van de verkiezing de uitgebrachte stemmen op partijniveau. Het Gemeentelijk Stembureau telt de volgende dag, in het openbaar op een centrale locatie en met een nieuwe ploeg tellers alle uitgebrachte stemmen van Hilversum op partij en kandidaatsniveau.

Decentrale stemopneming:

De stembureaus voeren op de avond van de stemming een complete telling uit op partij én kandidaatsniveau. Het Gemeentelijk Stembureau controleert de volgende dag, in het openbaar en op een centrale locatie het processenverbaal van alle stembureaus, en telt de stemmen opnieuw als het stembureau fouten heeft gemaakt of als er onverklaarbare telverschillen zijn.

Voorgesteld wordt te kiezen voor centraal tellen. Centraal tellen is beter controleerbaar, minder foutgevoelig en zeer transparant. Ook is er minder overbelasting voor de stembureauleden. Bij decentrale telling werd in het verleden veelal gewerkt tot ver na middernacht om de (her)tellingen uit te voeren. Dit leidde regelmatig tot klachten vanwege de overbelasting van mensen en vermindert de animo om zitting te nemen als lid van een stembureau. Centrale stemopneming wordt geadviseerd door de Kiesraad, zie bijlage.

Geadviseerd wordt om (wederom) het Amrath Hotel Lapershoek te gebruiken als centrale locatie.

Inleiding

Voorheen was decentrale stemopneming de werkwijze. Dat houdt in dat aan het eind van een verkiezingsdag het tellen van de stemmen plaatsvindt in het stembureau waar die stemmen zijn uitgebracht. Ter plekke wordt van de telling een proces-verbaal opgemaakt.

Bij de gecombineerde verkiezingen van Provinciale Staten en de Waterschappen op 15 maart 2023 werd voor het eerst door het college besloten tot centrale stemopneming. Bij een centrale telling voeren de stembureaus na sluiting om 21.00 uur in het stemlokaal alleen een telling op lijstniveau uit. Vervolgens worden de stembiljetten overgebracht naar een centrale locatie. Op deze centrale locatie vindt de dag na de verkiezingen de telling op kandidaatsniveau plaats. In een openbare zitting van het gemeentelijk stembureau wordt aan het einde van de centrale teldag de uitslag bekend gemaakt.

Deze eerste centrale telling leidde op de verkiezingsdag tot minder belasting van de stembureauleden, de vrijwilligers en het ambtelijke apparaat.

Probleemstelling/doel

Het voorstel is om ook tijdens de Tweede Kamerverkiezingen op 22 november a.s. een centrale stemopneming te organiseren in Hilversum waarbij op 23 november een centrale telling op kandidaatsniveau plaatsvindt in het Amrath Hotel te Hilversum.

Op grond van de gewijzigde Kieswet Artikel N1 moet het college van burgemeester en wethouders een besluit nemen tot centrale of decentrale stemopneming voor de Tweede Kamerverkiezing. Daarnaast moet het college een locatie aanwijzen voor de centrale stemopneming.

Argumenten

1.1 Eerdere opgedane ervaringen met centraal tellen zijn positief. Het telproces wordt nog betrouwbaarder, transparanter en daardoor beter controleerbaar.

Bij eerdere verkiezingen hebben diverse gemeenten, waaronder Hilversum, ervaring opgedaan met centrale stemopneming en die ervaringen waren positief. Bij de afgelopen verkiezingen van maart 2023 is gebleken dat de centrale telling rustiger verloopt. Ook biedt het gelegenheid om fouten te corrigeren en wordt het risico op een hertelling verkleind.

1.2 Centrale stemopneming verlicht de werkzaamheden van stembureauleden op 22 november 2023.

Net als bij de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen van 15 maart 2023 wordt weer een hoge opkomst van kiesgerechtigden verwacht (80%). Een hoge opkomst heeft een groot aantal te tellen stembiljetten tot gevolg. Een centrale stemopneming verlicht de werkzaamheden op het stembureau op de verkiezingsdag zelf, omdat het stembureau alleen op lijstniveau telt.

1.3 Minder kans op hertellingen.

De verwachting is dat centrale stemopneming leidt tot minder telverschillen en derhalve tot minder hertellingen.

1.4 Centrale stemopneming geeft een lagere foutkans bij de vaststelling van de verkiezingsuitslag.

Centrale stemopneming vindt plaats op de dag ná de verkiezingen. Er wordt gewerkt met frisse teams, in tegenstelling tot het doortellen op de verkiezingsdag. Dit komt de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van de uitslag ten goede.

1.5 Openbaarheid en controleerbaarheid.

Tellen vindt overdag op een centrale locatie plaats, waardoor de telling in zijn geheel beter toegankelijk is en daarmee is sprake van een grotere openbaarheid en controleerbaarheid van het proces.

2.1 Opnieuw keuze voor Amrath Hotel Laapershoek.

Bij eerdere verkiezingen werd reeds gebruik gemaakt van het Amrath Hotel. Het is zodoende een bekende locatie die bovendien in staat is om te voldoen aan onze specifieke verzoeken. De kosten van de locatie vallen binnen onze begroting en zijn acceptabel. Voor het organiseren van deze Tweede Kamerverkiezingen hebben wij relatief korte tijd. Dat betekent dat er veel werk moet worden verzet in een korte tijdspanne. Wij adviseren om opnieuw te kiezen voor het Amrath Hotel als centrale locatie en niet op zoek te gaan naar alternatieven.

Kanttekeningen

1.1 Overgaan tot een centrale stemopneming vergt extra capaciteit van de ambtelijke organisatie op de dag na de verkiezingen.

De organisatie van het centraal tellen vergt meer organisatie- en voorbereidingstijd. Denk hierbij aan catering, zaalhuur, extra telteams, ondersteuning en de voorbereiding van de zitting zelf. Concreet betekent dit dat team Verkiezingen extra voorbereidingen moet treffen voor een goed verloop van de centrale stemopname. Op de dag na de verkiezingen moeten we bovendien kunnen beschikken over voldoende tellers. Wij verwachten circa 50 collega's die zich aanbieden voor het tellen.

1.2 Een centrale stemopneming is niet verplicht, elk jaar kan het college opnieuw afwegen of zij gebruik wil maken van een centrale stemopneming.

Het nu kiezen voor een centrale stemopneming betekent niet dat dit ook voor toekomstige verkiezingen het geval moet zijn. Na de centrale stemopneming in november zal deze ook worden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie kan worden afgewogen of de gemeente Hilversum ook voor toekomstige verkiezingen gebruik wil maken van centrale stemopneming.

Financiën, middelen & capaciteit

De verkiezingen 2023 zijn onverwacht en vinden plaats vanwege het tussentijds aftreden van de regering. Er zijn thans nog geen extra middelen ter beschikking gesteld vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Wij stellen voor om, zolang er nog geen extra budget beschikbaar is gesteld door het Rijk, de kosten voor de verkiezingen ten laste te brengen van de algemene reserves.

De totale kosten voor het organiseren van de tweede Kamerverkiezingen worden, inclusief een centrale stemopneming, geraamd op afgerond € 295.000. De kosten voor een centrale stemopneming bedragen afgerond € 20.000 in deze raming. De raming is opgesteld op basis van ervaringen uit het verleden.

De extra lasten van € 295.000 worden betrokken in de eindejaarsrapportage 2023. De eindejaarsrapportage wordt op 9 november gedeeld met de gemeenteraad.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n):

- Centrale of decentrale stemopneming: afwegingskader voor gemeenten d.d. 17 augustus 2023.